

New Books
Книжнина

ЗА ДОСТЪПА ДО ОБРАЗОВАНИЕ НА ДЕЦА И УЧЕНИЦИ СЪС СПЕЦИАЛНИ ОБРАЗОВАТЕЛНИ ПОТРЕБНОСТИ

Янкова, Ж. (2019). *Детерминанти в достъпа до образование на деца и ученици със специални образователни потребности*. Пловдив: Университетско издателство „Паисий Хилендарски“, ISBN 978-619-202-513-7

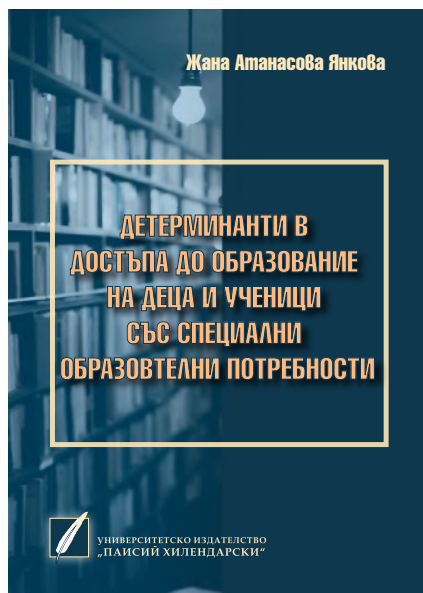
Дора Левтерова-Гаджалова

Пловдивски университет „Паисий Хилендарски“

Монографичният труд „Детерминанти в достъпа до образование на деца и ученици със специални образователни потребности“ на доц. д.п.н. Жана Атанасова е в обем 284 стандартни страници, от които основен текст – 267 страници. Авторката използва 130 литературни източника – 12 на латиница и 108 на кирилица, сред които списък от 50 нормативни документа. Изведени са две приложения с обем 17 страници. Приложенията включват диагностичен инструментариум – въпросник за оценка в детска градина и училище за равен достъп до образование за деца и ученици със специални образователни потребности и експертна карта. В структурно отношение книгата се състои от увод, четири глави, изводи, заключение и препоръки, литература, приложения.

Актуалност на тематиката и целесъобразност на поставените цели и задачи в монографията

Избраната от авторката тема е актуална не само за теорията, но и за практиката, свързана с осъществяване на достъпа до приобщаващо и качествено образование на децата и учениците със специални образователни потребности в училищата и детските градини.

Разработените в монографията проблеми са свързани с анализ на теоретичните аспекти на достъпа до образование на деца и ученици със специални образователни потребности, като в синтезиран вид са представени историческите етапи в достъпа до образование и подкрепа на децата и учениците със специални образователни потребности, достъпа до интегрирано обучение и приобщаващо образование. Направен е успешен опит за обобщаване на българската научна продукция по проблематиката, свързана с процесите на социално и образователно приемане на децата и учениците със специални образователни потребности в детските градини и училищата. Специален акцент е поставен на детерминантите на достъпа до образование на децата и учениците със СОП, архитектурната и физическата среда, достъпността до информация и комуникация, достъпа до учебни програми и учебно съдържание и достъпа до помощни средства и технологии в образователния процес. Анализирани са прецизно политиките и нормативната уредба на достъпа до образование на децата и учениците със специални образователни потребности в национални и международни нормативни документи.

В отделна глава е интерпретиран достъпът на деца и ученици със специални образователни потребности до образование, като е изведен поглед към отделните групи: деца и ученици със сензорни увреждания, със слухови увреждания, със зрителни увреждания, с физически увреждания, с множество увреждания, с интелектуални затруднения, с езиково-говорни нарушения, със специфични нарушения на способността за учене, с разстройства от аутистичния спектър и с емоционални и поведенчески разстройства. За визираните групи деца и ученици със СОП чрез съпоставителен анализ на научни виждания на български автори са изведени: дефинирания на отделни увреждания и разстройства; етиология и класификация; характеристика на отделни симптоми през призмата на достъп до образование; споделени моменти от практиката на ресурсни учители, работещи с деца и ученици от съответните групи и родители.

Методология и методи на изследването, осъществено в монографичния труд

Иновативен момент е дизайнът на емпиричното изследване на достъпа до образование на деца и ученици със специални образователни потребности. Това изследване е впечатляващо с броя на участниците: 231 директори на детски градини и училища от областите Стара Загора, Хасково, Пазарджик, Кърджали и Смолян, както и 9 експерти от МОН, висши училища, регионални центрове за подкрепа на процеса на приобщаващото образование, училища, детски градини и НПО. В четвъртата глава се правят анализ, интерпретация и обобщения на данните и резултатите от емпиричното изследване. Анализът и интерпретациите са онагледени с таблици и диаграми, което извежда висока четивност и обяснителност. В този смисъл, разработената от доц. д.п.н. Жана Янкова тема има своята висока научна стойност.

Значимост на монографията за науката и практиката

Монографията на доц. д.п.н. Янкова има определено стойностно научно значение в процеса на обучението на децата и учениците със специални образователни потребности. В цялост, положителните черти на монографичния труд могат да бъдат обобщени в няколко основни момента:

- значимост и актуалност на разработената проблематика;
- комплексен анализ на теоретични постановки за определяне на детерминантите в достъпа до образование на деца и ученици със специални образователни потребности;
- задълбочен анализ на нормативната уредба на достъп до образование на деца и ученици със специални образователни потребности;
- значимо и на много високо ниво мащабно емпиричното изследване, основано на елегантен и научно издържан теоретичен, количествен и качествен анализ през резултатите от проведеното изследване.

На базата на извършената изследователска дейност авторката извежда изводи в теоретично-научен и научно-приложен аспект, а също така формулира значими обобщения и препоръки, свързани с изследваната проблематика. В заключението ясно и категорично са изведени в обобщен вид актуалността на проблематиката в областта на специалната педагогика и приобщаващото образование за достъпа до образование на децата и учениците до детските градини и училищата, както и ценността на проучването на реалния достъп до образование на децата и учениците със специални потребности чрез направената самооценка от директорите на детските градини и училища от петте области, както и експертната оценка от експерти в областта на предучилищното и училищното образование. Монографичният труд ще подпомогне директорите на образователните институции при изготвянето на визия на достъп до качествено приобщаващо образование на всички деца и ученици, в това число и на децата и учениците със специални образователни потребности.

ABOUT ACCESS TO EDUCATION OF STUDENTS WITH SPECIAL EDUCATIONAL NEEDS

Jankova, Zh. (2019). *Determinants in access to education of children and students with special educational needs*. Plovdiv:

Paisii Hilendarski University publishing, ISBN 978-619-202-513-7

✉ **Prof. Dora Levterova-Gadjalova, DSc.**

Faculty of Pedagogy

University of Plovdiv

Plovdiv, Bulgaria

E-mail: dlevterova@gmail.com